STRUINKAARTEN

DE BLAUWE VERBINDING

Een waterverbinding tussen het Rotterdamse Zuiderpark en de Zuidpolder van Barendrecht

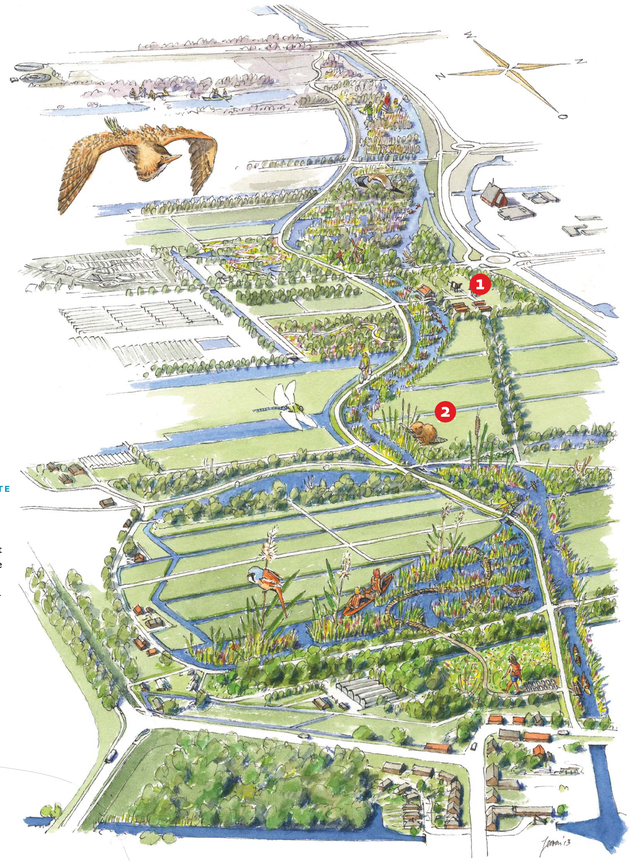

ZUIDERPARK: GROEN EN NATUUR IN DE STAD

8 Het Zuiderpark is het grootste stadspark van Nederland. Er is volop groen en je kunt er lekker wandelen, sporten en genieten. Er zijn diverse oude bomen te vinden en zelfs zeldzame planten, waaronder wilde orchideeën. Het park is ook rijk aan dierenleven. Er leven konijnen, vleermuizen en heel veel vogelsoorten. Niet alleen zang- en watervogels, maar ook roofvogels. Zelfs de bosuil broedt er. In het park is veel water: een watergang, vijvers en een moerasgebied met beddingen die droogvallen bij weinig regenval en vollopen bij veel regen. In en rondom deze zogenoemde wadi's leven veel kikkers, padden, libellen en vlinders. Bij hevige regenval vormt al dit water een waterbuffer voor Oud Zuid, zodat het daar droog blijft. De Blauwe Verbinding zorgt straks voor toevoer van schoon water uit de Oude Maas.

In het park zijn volop mogelijkheden om je te ontspannen. Er zijn wandelroutes uitgezet en kinderen kunnen zich vermaken in de speeltuin. Op de sportplaza kunnen skaters terecht, maar ook de sportfanaten om te fitnessen, tennissen of voetballen. Daarnaast zijn er plekken om te barbecueën, een kano of waterfiets huren en heerlijk luieren op de grote grasvelden behoort ook tot de mogelijkheden.

U kunt hier kano's huren

www.rotterdam.nl/zuiderpark

ZUIDELIJK RANDPARK: RUIMTE VOOR OEVERZWALUW

9 Ontdek de vele vogels en andere dieren in het bos of de natuurvriendelijke oevers. Op het nieuw aangelegde vogeleiland kun je de oeverzwaluw spotten. Maar ook kikkers, padden en salamanders voelen zich er thuis.

KOEDOOD: STRUINEN OP ONGEBAANDE PADEN

Dwalen door de natuur op je eigen kompas, van de paden af, en gaan en staan waar je wilt. Dat kan langs de Koedood. Het gebied is vrij toegankelijk, ook buiten wegen en paden. Ga op zoek naar vlinders in de rijk bloeiende graslanden of vang salamanders in het water. Misschien wil je wel stilletjes wachten achter een struik, totdat die ene roofvogel voor je neus landt... Het mag allemaal. Maar let wel een beetje op. Je bent te gast in het woongebied van de Schotse Hooglanders. De runderen hebben voorrang en blijf 25 meter van ze vandaan.

KANO-OVERSTEEKPLAATS

KANOSTEIGER

PARKEERPLAATS

NATUURONTWIKKELINGSGEBIED

DOOR RUNDEREN BEGRAASD TERREIN

NATUUR- EN RECREATIEKAART

De Blauwe Verbinding

Een waterverbinding tussen het Rotterdamse Zuiderpark en de Zuidpolder van Barendrecht

ARK Gemeente Rotterdam GEMEENTE BARENDRECHT

NATUUR- EN RECREATIEKAART

Op pad op het eiland Ijsselmonde

IJsselmonde is een verrassend groen eiland. Tussen het Rotterdamse Zuiderpark en de Zuidpolder van Barendrecht kunt u heerlijk fietsen, wandelen of kanoën langs of op de Blauwe Verbinding. In één van de dichtst bevolkte gebieden van Nederland, schaarreiden bevers, ijsvogels, Schotse Hooglanders en reeën onder het oog van tienduizenden inwoners.

Deze kaart biedt u:

- een overzicht van IJsselmonde tussen Oude Maas en Nieuwe Maas, met fietsknooppuntennetwerk, wandelroutes, horecagelegenheden en kanoverhuurpunten
- vier prachtige, beteknende struinkaarten, om in alle vrijheid door de groene gebieden te zwerven
- per gebied zijn korte wandelingen te maken (1 à 2 uur). Routes vindt u op informatieborden in de gebieden (indien aanwezig) of op rotterdam.nl/blauweverbinding
- waardevolle informatie over het gebied, interessante weetjes en links naar bruikbare websites

De Blauwe Verbinding

Een waterverbinding tussen het Rotterdamse Zuiderpark en de Zuidpolder van Barendrecht

Blauwe Verbinding en klimaatbuffer IJsselmonde

Op het eiland IJsselmonde wordt gewerkt aan schoner water dat langer in het gebied blijft. De sleutelwoorden daarin zijn 'de Blauwe Verbinding' en de 'klimaatbuffer IJsselmonde'. De Blauwe Verbinding is een 13 kilometer lange waterverbinding tussen het Zuiderpark (Rotterdam) en de Zuidpolder (Barendrecht). De klimaatbuffer IJsselmonde is een waterrijk natuurgebied in de Koedood (Albrandswaard) en de Zuidpolder (Barendrecht). De Blauwe verbinding en de klimaatbuffer vullen elkaar aan en hebben belangrijke functies. Ze zorgen voor schoon water in het gebied, in natte periodes bergen ze regenwater dat in droge tijden goed van pas komt, én ze verbinden de verschillende groengebieden met elkaar. Dat betekent ruimte voor natuur, maar ook ruimte voor de recreanten om er te wandelen, kanoën of fietsen. Op de Blauwe Verbinding is het heerlijk roeien. De oevers worden zoveel mogelijk natuurlijk ingericht en recreatieve voorzieningen maken de Blauwe Verbinding aantrekkelijk voor bezoekers, natuur én recreatiebedrijven. De Blauwe Verbinding is klaar in 2020.

www.rotterdam.nl/blauweverbinding
www.ark.eu/ijsselmonde

LEGENDA

- Parkeerplaats
- Zuiderparkweg (gereed eind 2013) en de Groene Verbinding (gereed eind 2013)
- Wandelroute Blauwe Verbinding (12 kilometer)
- LAW 6 Grote rivierenpad
- Horeca
- Kanoverhuur
- Knooppuntenroute
- Knooppuntnummer
- 0,5 km Afstand tussen knooppunten
- Fietspad
- Gesloten voor fietsers
- Voetpad
- Autosnelweg
- Overige wegen en straten
- Weg in aanleg of in ontwerp
- Spoorweg met station
- Metro met station
- Randstadrail met station
- Fiets-, voetveer
- Bezoekerscentrum
- Kinderboerderij
- Musea
- Kampeerterrein
- Kasteel (te bezichtigen)
- Ruine
- Fort / Vesting
- Recreatiegebied
- Zwemgelegenheid
- VVV kantoor
- Gebied in ontwikkeling
- Kerktoren
- Moskee met minaret
- Windmolen
- Windturbine
- Watertoren
- Ziekenhuis
- Bebouwing
- Bedrijventerrein
- Sportterrein
- Begraafplaats
- Kassen
- Water
- Bos/park/plantsoen
- Zand
- Overig land

COLOFON

TEKST Ria Dubbeldam, Monique Godijn en Marieke Reisinger · FOTOGRAFIE Twan Teunissen, Bob Luijks, Niels Godijn, Tom Pilzecker, Vincent van der Pas · TEKENINGEN Jeroen Helmer (ARK)
VORMGEVING Bas Reijnen · TOPOGRAFISCHE KAART CITO

Met dank aan Wim Leussink, voor het aanleveren van de wandelroutes

LANDGOED DE KLEINE DUIKER

1 Landgoed De Kleine Duiker is een levend landbouwmuseum. Hier kun je een boerderij in vol bedrijf zien, zoals die vijftig jaar geleden op het eiland IJsselmonde draaide. De naam van het landgoed verwijst naar de eeuwenoude, historische watergang die erlangs loopt. De oevers van de watergang Kleine Duiker zijn op veel plaatsen natuurlijk ingericht.

U kunt hier kano's huren

www.dekleineduiker.nl

ZUIDPOLDER EN BEVER

2 Je kan erop wachten en dan komt de bever ook in de Zuidpolder. Dit grootste knaagdier van Europa verspreidt zich goed sinds zijn uitzetting in de Biesbosch (1988) en de Gelderse Poort (1994). Een bever zul je niet zo snel tegenkomen, maar zijn sporen wel. Bevers knagen met hun snijtanden complete bomen om. Van het hout bouwen ze burchten (woningen) en de jonge twijgen, bladeren en boomschors eten ze op. Wilgen, een boomsoort die hier veel voorkomt, vinden ze het lekkerst.

Elke bever gebruikt wel zo'n 4.000 kilo hout per jaar! Daarmee houden bevers de boomgroei in toom en zorgen ze voor een afwisseling van bos en open plekken. Allerlei planten gedijen goed bij dit soort groeiomstandigheden en dieren voelen zich er thuis. De bever heeft dus een belangrijke functie voor de natuur langs beken en rivieren.

In de naburige Carnissegrienden leven al een aantal jaren bevers en in de Koedoodse Haven is onlangs een beverburcht ontdekt. Op steenworpafstand van de Zuidpolder dus...

www.carnissegrienden.nl

ZUIDPOLDER EN KOEDOOD: KLIMAATBUFFER IJSSELMONDE

In de Zuidpolder en langs het riviertje de Koedood realiseert ARK Natuurontwikkeling met vele partners de Klimaatbuffer IJsselmonde, een waterrijk recreatie- en natuurgebied dat de gevolgen van klimaatverandering deels opvangt. Als het veel regent, vangt het gebied het water op en als het droog is, voorziet de buffer de omliggende omgeving van schoon, zoet water. Een natuurlijke spons, zeg maar. Jaarlijks kan hier ongeveer een miljoen liter regenwater opgevangen worden.

De klimaatbuffer ontwikkelt zich ook tot een spectaculair natuurgebied. Dat komt omdat net als vroeger het waterpeil weer mag fluctueren: hoger in natte perioden, lager in droge perioden. Iedereen kan van die natuur kan genieten. Het gebied is vrij toegankelijk om te kanoën, te fietsen en te struinen.

www.ark.eu/ijsselmonde

BUIJTENLAND VAN RHOON

3 Op de plek waar nu het Buijtenland van Rhoon wordt gerealiseerd, golfde ooit het water van de Oude Maas. Elke vloed liet er een dun laagje slib achter; slib dat de rivier aanvoerde en door het getij over het gebied werd verspreid. Zo groeide het land een centimeter per jaar en dus één meter per eeuw. Genoeg om elke vijftig jaar de dijk een stukje te verleggen en de nieuw verworven grond voor de landbouw te bestemmen.

Vruchtbare grond was het. Landbouwers uit de omgeving zagen al vroeg de waarde ervan voor hun broodwinning. In de twaalfde eeuw polderden ze het gebied tussen Rhoon en de Oude Maas in. De boeren verbouwden er granen, groenten en fruit: voedsel voor het nabijgelegen Rotterdam. De komende jaren komt er meer ruimte voor waterrijke natuur en natuurakkers met granen en akkerbloemen. Het landschapspark is goed bereikbaar via de wandel- en fietsbrug *de Groene Verbinding* over de A15.

www.buijtenland.nl

ZUIDERPARK: BESCHERMDE VISSOORT

4 Langs het water in het Zuiderpark zijn op diverse plekken natuurvriendelijke oevers. Waterplanten en riet zuiveren op natuurlijke wijze het water. Hierdoor is het water uitstekend geschikt voor recreatie, zoals kanoën, vissen en zelfs zwemmen. In de wateren van het Zuiderpark komt zelfs de beschermde vissoort de bittervoorn voor. Als de Blauwe Verbinding klaar is, trekt deze vis waarschijnlijk ook naar de omliggende gebieden.

www.rotterdam.nl/zuiderpark

KOEDOOD: SCHOTSE HOOGLANDERS

5 Waar grote grazers lopen, ontstaat bijzondere natuur. Dat geldt ook voor de oevers van de Koedood, waar Schotse Hooglanders lopen. Met hun gegraas zorgen ze voor een gevarieerde begroeiing: bloemrijke graslanden en weelderige struiken en bosjes. Dat zijn juist plekken waar vlinders en andere insecten zich thuis voelen. De insecten trekken weer kleine vogels aan, die op hun beurt een lekker maal zijn voor roofvogels. Zo volgt er in het kielzog van de grazers een rijk palet aan planten en dieren.

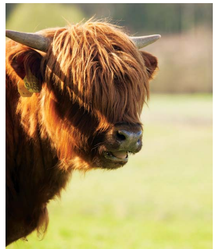

PENDRECHTSE MOLEN

6 De Pendrechtse Molen is de enig overgebleven windwatermolen van het eiland IJsselmonde. Ooit stonden er vijftig. De molen heeft een bewogen geschiedenis. Letterlijk, want na ruim 260 jaar trouwe dienst werd deze molen in 1993 opgepakt en 3 kilometer oostwaarts geplaatst: de plek waar hij nu staat. Op de oorspronkelijke locatie was er door de bouw van een industrieterrein geen plaats meer.

De molen is ooit gebouwd om de polder Nieuw-Pendrecht droog te malen. Dat deed hij tot in 1953 het waterpeil in de Koedood tot polderpeil werd verlaagd. De molen verloor hierdoor zijn functie. Tegenwoordig is de molen open voor publiek en maalt hij het water uit het Zuidelijk Randpark rond.

www.pendrechtsemolen.nl

ZUIDELIJK RANDPARK

7 Wandelen en fietsen, luieren langs de waterkant, sport en spel op de speel- en ligweide, vissen in het Kooiwalbos, verstoppertje in het bamboedoolhof of spelen op de speeltoestellen in het Clarabos. Het is allemaal mogelijk in het Zuidelijk Randpark. In de Vrijenburgerplas kan zomers heerlijk gezwommen worden en straks behoort varen met een bootje ook tot de mogelijkheden. Via een sluis, om de hoogteverschillen in het water op te vangen, kom je in het water richting het Zuiderpark. De sluis is met de hand te bedienen, dus met je bootje kun je er gewoon door. Vaar eens langs het vogeleiland en spot de oeverzwaluwen daar!

www.recreatiegebied-ijsselmonde.nl

LEPELAAR

Niet zo heel ver van het eiland IJsselmonde broeden lepelaars. In het Quakjeswater op Voorne is de grootste kolonie. Dagelijks vliegen de vogels vanuit de kolonie naar de omgeving om voedsel te zoeken. Bijvoorbeeld kleine vissen, zoals stekelbaarsjes, die ze in ondiep water vangen. Op IJsselmonde worden lepelaars steeds vaker gezien in poldersloot-jes en in de Koedood. Dat komt omdat met het schoner worden van het water, het aantal kleine vissoorten toeneemt. Er is steeds meer te eten voor deze sierlijke witte vogels. ´s Winters overwinteren ze in het warme Afrika. Hun plek wordt dan ingenomen door vissende, grote zilvereigers. Die zie je trouwens ook in de graslanden, waar ze op zoek zijn naar muizen en mollen.

BIJZONDERE MOERASVOGELS
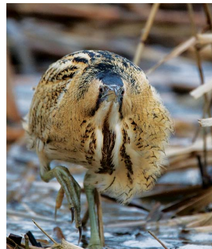
Sloten en plassen op het eiland IJsselmonde krijgen steeds meer natuurlijke oevers met riet en wilgen. Die natte begroeiing trekt veel soorten vogels aan. De fraaie blauwborst zingt er tegenwoordig iedere lente, maar ook de rietgors, kleine karekiet en sprinkhaanzanger. En als de rietkragen over een aantal jaren ouder en breder zijn, het water steeds schoner is en er steeds meer vissen in zwemmen, dan keert misschien wel de mysterieuze roerdomp terug. Deze bruine reiger zie je maar weinig, maar je hoort hem wel. Zijn roep doet denken aan een misthoorn en is kilometers ver te horen.